

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 9. Multò valet gloria, multo est labore comparanda, illo Sancti delectantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

busque heroicis, Christi præfigurabat actus heroicos; admittendaque facinora; particulariter tamen Christi expressit imaginem, in eo quod licet ab uictorie sua per Samuelem in Regem super Israelius habuerit regni, ita tamen Deus disposuit, ut illud pacificus non posse leti, nisi prius pluribus fractus laboribus, belis fatigatus, perfectionibus à faceto Saule Rege in se iniuste commoto exagitatus. Hoc igitur quasi securo iacto suadamento, hanc proponit rationem: Porro si ipsum caput nostrum sine primo peracto labore in terra, in celo regnare uoluit, neque leuare sursum corpus, quod deosum accepit, nisi per tribulationis usam, quid audet membra sperare, capite suo se esse posse sibi iorari? Si parrem sanctias Beelzebub uocauerunt, quanto magis domesticos eius? Non ergo speremus meliorem uiam: quã præcessit, eam uia, quã duxit, sequamur: si enim à uestigio eius aberrauerimus, perimus.

D. Avo. In Psal. 51. In Princ. 28. 8.

pietori pro imagine ad uitium elaborata, quatuor offeras denarios, respondebit: natio me suspendis adunco.

Quanti cœlestis ualeat gloria? Iam hoc Dominicã prætenitã diximus, ex Ilaia: *Nec cepit uisus, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit*, &c. Cuius uerba ad amissum expendimus. Asserit idem Spiritus S. ex ore Salomonis: *Omni aurum in comparatione illius arena est exigua. Et tanquam lutum estimabitur argentum in conspectu illius*. Est autem beatitudo: *Status omnium bonorum in aggregatione perficitur*. Et hæc bona non sunt talia qualia, sed ipsius Dei bona, eius diuitiæ, eius gloria, eius omnipotentia, eius maiestas, imo ipse Deus: & quanta est inter Dei bona, ac creaturarum differentia, ac inter ipsum Deum, creaturæ que discrimen creaturas, tantum quoque discrimen agi officimus, inter felicem gloriæ statum, & munditæ uis statum etiam uotis omnibus felicissimum, ac optatissimum: unde quidquid in mundo inuenitur gloriæ, beatitudinis, uoluntatis: in comparatione ipsius arena est exigua. Quocirca considerantes uiam sanctissimi regni illius maiestatem; sibi firmiter persuadent, nec quosuis martyrium cruciatum, nec Confessorum mortificationes, nec diuitum elemosynas, nec quidquid hoc potest in mundo tolerari, eum spectando naturam, æquale tantæ gloriæ premium posse reportari. Hoc omnium ore faterur D. Paulus, hæcque statuit conclusionem: *Non sunt contigua passiones huius temporis ad futuram gloriam, que reuelabitur in nobis*. Suo dignam ingenio proponit D. Chrysostomus rationem: quasi ille a Deo post exilia, carceres, calumnias, labores, arumnasque dicat electis suis prout illa autem; post mala multa perpeffa Pharaõ Iosepho edixerat. Videt Deus (inquit) quo labore rusticus terræ speret diticiem, quas non uites suas impendat eam passimando, aëris perferens iniurias, hyemis frigora, ventorum turbines, solis stuantis ardores; optimum ac electissimum domus suæ triticum seminans; & messis tempore, si sit mediocritas, præ gaudio tripudiat, ac bene labores esse suos impenfos, solutaque sibi damna, ex percepta messe gratuletur. Attendit mercatorem, qui, ut terrenas sibi congreget diuitias, se matris, terræque libens exponit periculis, ac discrimini ne in pyratum incidat manus, qui eas sibi deripiant; aut hostium qui uitam auferant; à domo, coniuge charissima, sobole dilectissima separatam non tædet uel diuturnam trahere moram: si forte, flante fortuna, decem lucretur millibus ducato.

§. 9. Multo ualeat gloria. multo est labore comparanda, illo Sancti delectantur.

14. Rom. 6. de uerbis Domini. 1. Omnia non nisi labore compantur.

Hinc duo colligit D. Chrysostomus. a. Primum, quæ etiam D. Augustin. b. notauit, quod pene nobis omnibus dici possit: *Nescitis quid petatis*. Maxime tripum inter homines est illud axioma, nihil esse in mundo, bonum reputatum, etiam si minimum; quod non multo constet labore: nec enim agricola colligit sine sudore tritici granum, nec uinæ racemum, nisi uineam putet, aut sodiât, nec denarium mercator, nisi summã diligentia sua dirigat negotia, nec iora disceit studiosus, sine nocturnis uigilijs, diuinisque studijs, nec uel uiam litigans obtinet prouisionem, & sepe sibi contrariam, sine sollicitudine multa, ac denarium expensis: nec quælla uiam uenustata uestigium, nisi aciem suam miris modis exerceat. Quid igitur dicemus de ijs quæ apud uulgus magni aestimantur? Quæ munera, quæ itinera, quæ sollicitudines infatigabiles, ad obtinendam honoris dignitatem? Quæ genuflexiones, submissiones, molestiæ, conuictorum tolerationes, longæ, ac rædioso expectationes, ut suam quis consequatur prouisionem. Solum ergo ipsum cœlum quæris gratis, ac sine labore consequi beatitudinem? *Nescitis quid petatis*. Hoc in ore uersatur omnium, nescium mercatorum, sed eorum quoque, qui tales non sunt: multo constat, quod multo ualeat; fert quippe mercator molestè, quod pro præpretiosissima, ei solum in pretium offeras. Si

pietori pro imagine ad uitium elaborata, quatuor offeras denarios, respondebit: natio me suspendis adunco. Quanti cœlestis ualeat gloria? Iam hoc Dominicã prætenitã diximus, ex Ilaia: *Nec cepit uisus, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit*, &c. Cuius uerba ad amissum expendimus. Asserit idem Spiritus S. ex ore Salomonis: *Omni aurum in comparatione illius arena est exigua. Et tanquam lutum estimabitur argentum in conspectu illius*. Est autem beatitudo: *Status omnium bonorum in aggregatione perficitur*. Et hæc bona non sunt talia qualia, sed ipsius Dei bona, eius diuitiæ, eius gloria, eius omnipotentia, eius maiestas, imo ipse Deus: & quanta est inter Dei bona, ac creaturarum differentia, ac inter ipsum Deum, creaturæ que discrimen creaturas, tantum quoque discrimen agi officimus, inter felicem gloriæ statum, & munditæ uis statum etiam uotis omnibus felicissimum, ac optatissimum: unde quidquid in mundo inuenitur gloriæ, beatitudinis, uoluntatis: in comparatione ipsius arena est exigua. Quocirca considerantes uiam sanctissimi regni illius maiestatem; sibi firmiter persuadent, nec quosuis martyrium cruciatum, nec Confessorum mortificationes, nec diuitum elemosynas, nec quidquid hoc potest in mundo tolerari, eum spectando naturam, æquale tantæ gloriæ premium posse reportari. Hoc omnium ore faterur D. Paulus, hæcque statuit conclusionem: *Non sunt contigua passiones huius temporis ad futuram gloriam, que reuelabitur in nobis*. Suo dignam ingenio proponit D. Chrysostomus rationem: quasi ille a Deo post exilia, carceres, calumnias, labores, arumnasque dicat electis suis prout illa autem; post mala multa perpeffa Pharaõ Iosepho edixerat. Videt Deus (inquit) quo labore rusticus terræ speret diticiem, quas non uites suas impendat eam passimando, aëris perferens iniurias, hyemis frigora, ventorum turbines, solis stuantis ardores; optimum ac electissimum domus suæ triticum seminans; & messis tempore, si sit mediocritas, præ gaudio tripudiat, ac bene labores esse suos impenfos, solutaque sibi damna, ex percepta messe gratuletur. Attendit mercatorem, qui, ut terrenas sibi congreget diuitias, se matris, terræque libens exponit periculis, ac discrimini ne in pyratum incidat manus, qui eas sibi deripiant; aut hostium qui uitam auferant; à domo, coniuge charissima, sobole dilectissima separatam non tædet uel diuturnam trahere moram: si forte, flante fortuna, decem lucretur millibus ducato.

ducatorum; pro quantum gaudium, quam
hilaris omnium reueritur; ma ris parui pendit per-
pessa pericula, sudores, laboresque mensos
gaudet esse plus aequo compensatos. An nou er-
go ex ratione, sibi Sancti persuadeant, quidquid
in hoc mundo graue molestumque perferunt,
aut perferre possunt, non esse condignum, tan-
ta glorie, tanto premio, tanta, qua perfruun-
tur, felicitate? Pleno proclamant gutture, durio-
ribus agitati cruciatibus, dicant vincula, verbe-
ra, carceresque perpessi, testentur ieiunij,
carnis macerationibus, asperisque cilicij mor-
tificati: *Non sunt condigna passiones huius tem-
poris.*

Hoc nobis manifestat (teste D. Chrysost.) Io-
seph Patriarcha; quibus non agitated angustijs,
timore, & periculis, dum eius fratres necem ma-
chinantur; quibus non contractus terroribus, dum
se in solitudine, immersum cisterna iugemiscit?
Quas non eleganti forma iuuenis lacrymas fu-
dit, quas non preces, quas non suspiria, vt ei fra-
tres, comparentur & parum erat, quod non
audirent deprecantem, insuper & afflicto iride-
bant? Quis dolor cor oppressit, dum se à fratribus
in seruum iugum venundatum Ismaelitis? Quis
pudor in foro publico in seruum distrahi? Gyp-
tius, quem aliter coemit, vt in domo sua seruat in
cophinis, ad vilem reiectus foras euerlorem?
Demum dum se ad inhonesta à Domina sua sto-
machatur sollicitari, & in pudicitia seruat met-
cedem, in eum ipsa surgit coniux fallacia, ipse
coniuialis honestatis direptor insinuat, quo
Demus eius irritatus, hies ei mox et grauior,
ad vincula carcerumque umbras vt proitor, in-
fantisque seortator ablegatur. Quo potuit modo
tanta perferre? Quis credat ei tot coloribus vi-
tam non esse finientiam? Erant omnes vt ictus
pinguonum, qui cor innocui uas sfoderent ado-
lescentis: testante David: *Feruum per transijt ani-
mos eius.* Hoc erat illi vincum fuleimentum;

tantorumque cruciatuum lenimentum: quod illi
Deus in somnis regiam addixerat dignitatem;
thronum iurauerat maiestatis, in ipsos fratres fu-
turum imperium: adduco psaltem regium: *Elo-
quium Domini insuauit eum &c.* Dum igitur
vidit laborum suorum terminum, se cumulari
diuitijs, honoribus ab ipso rege decorari; hanc
audie Pharaonis vocem: *Tu eris super domum
meam;* dum regium accipit anulum, dum curru
regio per totam vehit ur vrbem regali maiestate
clarus, & omnia acclamationibus, ac genufle-
xionibus pæcone præunte venerandus, priora
cuncta; licet grauissima, nulla esse cenit, nec

tanta glorie, tantis diuitijs, tanta condigna ma-
iestati vnde primogenito suo nomen imposuit
Manasses dicens: *Obluisti me fecit Deus omnium
bonorum meorum, & dæmus, atru me.* Tanta
namque sunt bona, quibus nunc dominus gau-
deo, vt eorum magnitudo præteritorum labo-
rum opprimat multitudinem, iudicemque illos
huic tantæ beatitudinis non posse comparari. Si
cruciatu adeo graues, si labores adeo diuturni,
si pœnæ adeo molesti Ioseph iudicio tanta con-
digna non fuerint celsitudini, cum illa terrena
esset ac temporalis, breuique pœnitura, quanto
potiori iure, attenta cælestis glorie magnitudi-
ne, grauissimi quilibet cruciatus, & quos homo
vngquam pertulit, durissimi labores, leues sunt,
& momentanei: *Non sunt condigna passiones &c.*
Proinde, diligenter considera, quid, vt illa fru-
rentur, egerint, quæ tormenta superarunt, quibus
pœnis fortiores, quibus se mortificationibus sub-
tererint, quot carceres illustrarint, fame enecti,
quot flagra, plumbata, scorpiones, gladios, ro-
tas, craticulas, lectosque ignitos sustinerint pa-
tientes? Hoc huius fuit glorie pretium, sicut
nihilominus: *Non sunt condigna passiones.* Tu igitur
attende, tu perpende quid pro regno des im-
mortalis, non Laurentij craticulam, non Step-
hanilla crepantia, non Andree cruce, non
Iguatij leo: es, non Clementis exilia, non Mar-
tyrum grauiamina, sed nec Anachoritarum sol-
itudinem, nec Francisci vigilias, nec Dominici
disciplinas, nec Confessorum mortificationes.
Quid igitur pro cælo tradis obtinendo? Quid a-
gis? Numquid illud delicijs, recreationibus, vani-
tatis mens est adipisci? Certè tale bonum vi-
lipendis, in eorum numerum referendus, de qui-
bus tex & vates: *Pro nihilo habuerunt terram de-
siderabilem.* Vera loquar, te Christus vt stultum
redarguit: *Nescitis quid petitis.*

Secundum: quod his conformiter signis at-
que doctrina, quam tibi dat Christus via ad cœ-
lum, te ipsum examines oportet, num illam in-
grediatis, vel aliam tuæ perditionis, & damnatio-
nis. Non inconueniens hoc tibi foret exercitium,
si te ipsum excuteres, à te ipso inquireret; num
viam rectam, vel pravam ingredior: *Vos metipfos
tentate.* Hortabatur Apostolus. Attende num si-
gna sequaris, quæ tibi, qui viam optime nouit,
designauit. Detinetur quisquam captiuus apud
inimicos, nouit, vni aut tantum esse viam, quæ
saluus liberque redeat in patriam, qui autem illam
probe nouit, illum de hac plenus instruens dicit.
Per talora, charissime, terram pœcedes, & ad
dexteram descedens, sumptu cœcures rapidissi-
mè,

Gen. 42

Ps. 103

2. Cor. 13

I. Similitudo

mo, illum oportet transvadere, dein ascensum invehies accluem, ac molestum; postmodum ad iactum lapidis sese tibi effret aqua ductus lapidibus aper; dein declinans ad semitam tam angustam cruci occutes. Quando hic proficiscetur, eaque diligentia, qua peregrinus laborat ab itinere non aberrare, consideret, num datus occurreret signis, illorum autem nullum inveniret, quam haretet anxius, quam melancholiet? Quoties inigenscetet, heu me miserum, abetro. Porro illis occurrens, quam ineffabili gaudio perfunderetur, quam latus exclaimaret? Flutium cernens exultaret, licet enim transitum videret difficilem, attenderet tamen hanc rectam esse viam; ascensum deinde repcriens accluem, quanto mentis illum iubi o superaret? Tandem dum crucem conspicit, quis verbis explicet cordis laticiam? ex his quippe iudicat se rectum iter habere, rectaque ad patrio. lare repedare. In hoc mundo inter inimices miseri commoramur, cruceliorib; aduersarijs circum mēti, & nedum patimur ext. riores, sed & multo grauius, interiorē; carnis nostrae, rebelles motusque inordinatos: omnes eo nervos suos intendunt, vt nos perdant, in hoc salus i. o. flia consistit, vt in terram nostram reuertamur, caelum dico; itē patrem agi osemus Deum, n. a. trem Angelorum regnam venemur, fratres, Sanctos omnes diligimus; qui vero viam habo apprimē nouit, filius est Dei, qui nobis eam de caelo venit monstraturus: *Ecce ascendimus Hierosolymam &c. Si quis vult venire post me aburget semetipsum.* Ab eo discunt discipuli, quod aperte nobis proponunt: *Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.* Hoc oportet, conuenit illi: Oportuit, quod Christus deobus alij. ait discipulis: *Oportuit pati Christum, & ita in rare.* Cuncti nobis praedicent, signa vobis veri itineris hae esse, si tuo occurtas proditari, calumniatori, ti o inimico, flagris, infamiae, cruci, morti, ieiunijs, morbis, languoribus, mortificationibus, paupertati. Quando electi Dei, qui eo securi tendere nitebantur, illis signis non occurrebant, ex animo tallabantur. Nullus D. Ambrosio dies illuxit magis timendus, quam dum ei omnia ex voto succedebant. Numquam tristitia Paulus absorbebatu grauiori, quam dum nullis occurreret aduersitatibus. Tremebat David dum ei lucret dies serenior: *Ab ali. iudine de. 2. timbo.* At illos videbis pra gaudio gestientes quando praefatis signis occurreret, quare do hunc a falsis, acousabantur testibus illuc honoris iacturam iacurebant: modo diuinijs orbabantur, modo

Matth. 16. 24.
 Act. 14. 21.
 Luc. 24. 44.
 Ps. 55. 4.

languoribus premebantur: *Placebo mihi in destim. 2. Co. 1. 2. Cor. 4. 1. Cor. 4. 1.* *taibus, clamabat ille tribulationum audus: In 2. Cor. 4. 1. Cor. 4. 1.* *plagi, in carceribus, in seditionibus, &c.*
 Hinc illam proposuit gradationem, quam tantopere miratur D. Augustin. *Nos solum autem, Rom. 8. 17. 2. Cor. 13. 4. 1. Cor. 4. 1. Cor. 4. 1.* *sed & gloriatur in tribulationibus: scilicet quod tribula i o patientiam operatur, &c. Spes autem non confundit. Hoc tantum infundit Apostolis cordis gaudium, vt de ijs legamus: Ibant Apostoli gaudentes a conspectu concily: quoniam digni habiti sunt, pro nomine Iesu contumeliam pati. Perpendite verba: Digni habiti sunt. Non enim omnibus, aequales conceditur labores tolerare: non sunt enim omnes his digni, quia vt a. 2. D. Cypria. *Ex Domini indignatione descendit. Nam quid tu meritis, vt cruci velut alterum An. ream assigant? vt te lapidibus obruant, vt D. Stephano: vt vitium super primas ardent. tes comburant cum D. Laurentio? An tu dignus vt sagittis coines D. Sebastiano confodiaris: vt te indomatis equorum caudis alligatum in fruita discerpetant cum D. Hippolyto? Ex D. m. dignatione descendit: donum est Dei, quod non omnibus datur, singulare. Probe hoc nouerat, iuncti s Christi martyre D. Caprauis gloria Francorum, dum eniper Cailiam Imperator Maximianus spirans eadis ad suppliciorum inlustri discipulo: animam mantque suas sanguine pollit Christiano, in speluncam se abdidi: non tam formidine poene, quam quod se tanta martyrij gratia indignum esse iudicaret: vbi, vt audiuit, quo Deus beneficio virginem sanctissimam Fidem affererat, quo crudelissimi tyranni spreuerat minus iniustoque animo fide constans immanissimos supererater cruciatus, Martyrij palia: obilis, eiusdem excipatis exemplo iae martyrij etronae audus, certamen tamen, tam forte iure non praesumpsit, nisi postquam supplex: *Orant ad Dominum, vt si eum gloria martyrij dignum iudicaret, ex lapide sp. lun. ca lympidissima aqua manaret.* Præces eius Dominus exaudiuit, & ecce de lapide durissimo, Exco sions aq: lympidissima scauriuit, quo sibi praesentiam Dei gratiam cogouit, vnde ad certamen intrepidus, adit Maximianum, Christum Dei filium coram eo profitetur, torquetur acerbis, mortiter gloriose ac latior, quam si ei distillima magna, iumentisque aurī copias obtulissent.**

Hoc Dei beneficium reputate (monet, docetque Apostolus) quod vobis immiserit tribulationes, quibus vobis certam securamque redidit ad caelestia viam: *talp Dei donum.* (inquit)

vt illud nullis vestris benemericis, operibusque
iustitiæ, possitis obtinere, sed illud vobis per
iminentia Christi concelebrata merita, sicut & do-
natum fides: *Vobis enim donatum est, pro Christo,*
non solum vt in eum credatis, sed vt etiam pro il-
lo patiannini. Mirare copulam verborum, fides
Christi, & pati pro Christo. Hæc duo connectit.
Hoc vera supponit Theologia, fidem non cade-
re sub merito, sed esse donum ex Dei tibi bene-
placito infusum: *Fides est donum Dei, non ex ope-*
ribus iustitiæ. Donum quoque Dei credite, dum
vos suet pro sui amore, veraque fide tribulatio-
nibus, persecutionibus, poenitentia agitari. Hinc
ortum est, quod Presbyteri & Diaconi referunt
qui passioni S. Andreae testis adfuerunt, dum
cruci confixus; vidit populum eius sanctitate
permotum commoueri, vt eum cruce distul-
leret, cum eum nec precibus, possit a præsente
dehortari, conuersi ad Dominum rogauit vt in-
ceptum beneficium peticeret, a cruce non se li-
neret deligari: *Ne permissas me Donum de cru-*
ce solui. Quod & obtinuit vt singulare benefi-
cium, cum enim acciderent eum vinculis soluti-
ri, viribus suis enervabantur, quotquot eum
deligare cogitabant: *Ne Lis poterat perungere*
ad eum, suspensum enim brachia erant, quæcum-
que se ex ensis ad solucndam eum. Hinc illa
vox, quæ aut opere perterruit Valerianum Lau-
rentium, dum propositis ei facillimis tormentis,
scorpionibus, plumbaris, ollis accensis, cruci-
culis ignitis, trocleis, plumbatis, acutis cuspidi-
bus, tyranno respondit impereritis. Noueris
mortalium infelicitate: *Hæc epulas semper opta-*
ni. In craticula vero superpositus, se leuorem
ostendens, quam si molli recumberet culcitra,
tyranno exprobat: *Disce misere, quod carbones*
tui, mihi refriguum præstant. In eandem rapuit
admirati nem eum contemnens cognatusque
D. Vincentius Tyrannum Dacianum: dum nul-
li tolerandis tormentis exanimatus, alacri vultu
præfidi respondit: *Hoc est quod semper optauit,*
& vult omnibus exquisiuit. Et quo maiores sa-
tellites vires remouere educando martyri im-
pendebant, eo ipsos vultu ad usum magis com-
posito, vt debiles, elumbos, effeminatos velliba-
bat: *Moras carnicum nigrabat.* Hinc S. virgo
Dorothea, cruciatibus latimanissimis vicerata
respondit: *Non mihi vilia mea, nequaquam ita lara-*
ta sum. Duo illi Illustrissimi germani Romana
flos nobilitatis Marcus & Marcellianus, ad ex-
trema vi tormentorum redacti, dum eos Romæ
quæ erant horretur: *Respicite miseri, & vos*
vt a crucis igitur respice: illi responderunt Num-

quam tam iucunde epulari sumus, & vltimam tam
diu hæc nos Christus pati sinat, quamdiu hoc cor-
ruptibili corpore vultis erimus. De S. Agnete
tredecim annorum virginitate refert D. Ambr.
Ambrosius quod inter scammam plebos, laudes
Romam raperet in extasim: *Benedico, vt Pa. Vi gina-*
ter Domini mei Iesu Christi. Benedictus Deo Tom. 5e
martyr Ignatius impatientis dolebat, dum a-
lios vidit pro se apud tyrannum intercedentes
vt eum grauius iuberet cruciari, vnde multis
id precibus inuoluit, dicens: *Ego scio, quid*
michi expediat. Audio pias S. Euphemia virgi-
tis querelas quæ magno dolens affectu coram
Tyranno quærebatur, quod alijs tormentis affli-
ctis, illam liberam non exerceat, quæ ob
generis sui nobilitatem merebatur, volebatque
alijs, in poenis, cruciatibusque anteferi. Quid
etiam de illustrissima virgine Romana Secun-
da, quæ vt intellexit iussu Præfetti serorent
suam Rufinam flagris concedendam, se verò de-
mitti, sic eum aggreitur: *Quid est quod foro-*
rem meam honore, & me efficit ignominia? Conse-
quenter ait D. Ambrosius. Parum erat SS. Mar-
tyribus ad ipsos tyrannos durissimis vexati suppli-
cij, sed & ipsi his superatis, aut vilipensis adde-
bant longe grauiora. Querit D. Petrus, vt præ-
ceptum audiuit Neronis, quod crucifigatur,
instituit quantum potuit, & obmittit, vt capite
inuerso crucifigereur, quo molestior fieret sibi
cruciatu.
Idem quoque perpendit D. Gregorius in Iob
patientie speculo, cum eum diabolus fecerit
linam respersisset lepra, non tamen quæsiuit, ad-
diditque quæ tam magis exulceraret, putredini-
nem sanieque emundans, non mellissimo lin-
tento, sed testa sanieum rallebat, et illa vul-
nera conuulsans, eadem grauius irretat: *Quæ Iob 2. 7.*
ista sanieum radebat. Quid hic reuertit fortissi-
mi? horresco referens. Procerne vos demul-
cet, recreat, delinit? ipsa crux? gladius?
feruentes ollæ? flammæ ardentissimæ? leones
rugiens? demulcet sanie? videmus etenim
hanc esse ad cælum viam; has obuiare ter-
mentis, signis est occurrere verissimis, quæ no-
bis illi prædixit, qui vobis illam prædicauit
magister, dixitque veritatis. His congrua est
D. Iacobi sententia; mundi iudicio prius eis-
sons, quæ epistolam suam omni cultu dignif-
simam, fidelibus conscriptam exorditur: *Om. Iacobi 2. 24*
ne gaudium existinate fratres, cum in tentatio-
nes varias inciditis. Expedite verbum illud
(vone gaudium) q. d. huiusmodi gaudium, tan-

Philippus
1. 28.
Aplid Su-
rian de
S. And.
Tom. 6.

Il.
Excep-
tium
Barn.
mde
p. 10
Ditk
ep. 10
1000

Lib. 1. de
rem meam honore,
interpella-
c. 1.
Lob 2. 7.
Iacobi 2. 24

ta letitia, quae beatitudinis laetitia assimilatur: Hoc in vobis habete gaudium: Cum in tentationis variaz incidistis. An hoc ergo sit mihi materia gaudij, ut ambulans eum offendam qui mihi conuascitur? Ut occurrat penis, morbis, languoribus? Quantum sapio, quaedam eximia tangit verba, quibus Iob amicis respondit: cenosolatoribus, qui hoc de eo sentiebant, quod in abyssum quandam absorptus esset utilitaz, ex animis in illum ingruentibus afflictionibus: *Quasi effodisse: thesaurum, gaudensq; vehementer, cum inuenerint sepulchrum. Qui thesauros in agant, terram effodiunt, nihil illos plus recreat, quam dum sepulchrum inueniunt. Cur hoc igitur? Quid i. Sepulchro nisi vermes, factor, pl. eret inueniuntur? Quae causa letitiae, ei qui thesauros quaerit, si sepulchrum inueniat, ossibus, craticis, membratis, vermibus scisens moruorum? Olim, nendum inter infideles, sed & inter fideles moris erat pretiosissimos quoque thesauros econdere monumentis, in quibus cadauera sepeliebantur, sub erporibus defunctuorum, & hoc pluribus de causis, quis modo non veat explanare. De Salomone testatur Iosephus, quod in parisi sui David mansolacos torabconderit thesauro, ut ex illis fit: canus tria millia euexit talentorum, quinimo & multo post tempore Herodes reliquas easque plurimas opes, effudit. Hoc igitur modo, qui thesauros inuelligabat, maxi mopere, si sepulchrum offenderet, letabatur. Licet enim, foetorem, pulveres, vermes, putrida reperiret cadauera, sub illis tamen immentas lateere diuitias sibi inanimam inducebat, quas tanto sudore requirebat. An igitur Iob amicis suis. Quid opti animi, charissimi, quod quia putredini, ac vermibus occurrete, quia me perdoce, lepiaz, cetero maculatum, quia me quasi sepulchro conclusum inuenio, tristis sum & uento e conficiar? Fallimini: numquam enim mihi manus allatum est gaudium: sum etenim, velut qui diuites, aeternos, supremosque secutat thesauros, quos Deus sepulchris abdidit incognitos, sub languoribus, laboribus, morte, cruciatibusque recondidit: haec offeudens exhilaraleo, confidens me rectam tenere viam, ut illos mihi effodiam numquam perituraos. Hos Sancti perleguntur, hos magni faciunt, imo pl. us, quam omnes thesauros, gazas, manique voluptates.*

Iob. 3. 21.
l. 13. de antiquit. e. 15. & l. 16. c. 11.
I. Thesauros olim sepulchris reconduntur.
l. 3. 16. Ho. 26. in Epi. ad Heb. l. 21.

astians thesauro Aegyptiorum, improprium Christi, afficiet: eom in riuuacertationum. Nemo igitur, quid acciderit Moyse, quem mater puerulum vix in ea cistia conclusum Nili commisit gurgiti, a lilia Pharaonis petiulo mortis creptus aoptari in flum, paerique reg. iherosalem, atq; e vt talenti sumis celicis, pompa, curaque euiguit. At gratia scietus, supero illulatus si ea sumue, paulam hinc coepit renuntiare celsitudi, publice contentatus, ac flum non esse, ne esse velle huc ihaoo: is, proinde e palazo dasc. dens, se extraxum co. iuxta societati, pl. tris faciens, famem, sitim, labores, persecuciones, quibus cum udelibus premebatur, quam vinctas delicias, voluptate, dignitates, ciuitas, quibus in reg. palazo potiri potuisset. si Moyses regi palazo uerga verentem inter gass. Quo ten. dis o Moyses: vt uie. populo meo nelli abrao in cemitum adhibam. An ego uiam liquet, quam inuisa opprimuntur seitate, quam grauter casti, q. auis s. is, dumlque ac tribulis attera te, quam in letabili pen. so certore laudum numero ad opus uigantur quo i ianum? In aula regia, delicias, voluptatibus, diuitijs, ho. orious ad luxum abundas: omnes te, uelut incipem, regere que suspicium scelerem, haec uie defectis, eoque tendis, ubi non nisi labores, angustias, flagra, inuitias pernalque patiaris? Vtique, l. la ambo, reponder Moyses, his inh. o, ad huc ad spiro, uisique namq; e inter se collatis: *Magers elge affligi cum populo Dei, quam temporis peccata habere inuendi. at. m. Quis credat? quo duce duceris? Quis te eo duxit? Fides: Fide grandis factus. Creuit cum annis fides, cui proprium est abscondita reuelare; haec menti illumiat oculos, quibus videam gloriam, diuitias, delicias, aeterna que subsecutibus, laboribus, potius lateat beatitudinem: quibus inquam, ad lucem producum co. lestem illam gloriam, qua illectus, thesauro gazalque despiciam Aegyptiorum. Expensis uerba: *Maiores diuitias abstians thesauro Aegyptio: in improprium Christi.* O quales erant illi Regis Aegypti thesauro, qui sum se omnium hereden. au. n. pro. lamari. Veruntamen illis ualedece, haec cipiendit, abrenun. iat, pedibus substerent, manique arripit lila Christi improprium, a in ofus.*

Quis D. Chrystos. Quid est improprium Christi? Vita est (inquit) repleta miseris, laboribus molesta, persecutionibus infesta: pro bonis

34

nis mala recipere, ob virtutū actus condemna-
 ta, sentiam percutere pietatis, ob vitia morum-
 que integritatem pati contumelias, in stipite
 crucifigi. Hoc Moyses elegit, hoc præ cunctis
 Ægypti thesauris pluris æstimavit: præcebat
 enim, se à populo suo mille tribulationibus, la-
 bouibusque fatigandum, quod & statim à sui
 principatus expertus est exordio: cum enim al-
 terum eorum à violenta vindicatar oppressio-
 ne, ille idem die sequenti eum contumelijs ap-
 petiij, vixque discrimini exposuit nõ fugientē.
 Hæc votis omnibus eligit, Ægypti diuitias hoc-
 cipendens. Et ex qua quæ o. causa? *Aspicit in
 remunerationem.* In eo fides sumperat augmen-
 tum, ita vt, licet annis adolefceret, magis tamen
 fidei charismate si maretur: *Grandis factus* Cū
 ipsa grandem habuit remunerationem, eo quod
 cum illa lucrabatur, & in temporali paupera-
 te diuitias inueniebat sempiternas. In fame, qua
 debiscebatur, celestem cernebat fatuitatem; in
 regni terreni cōtemptu, celestem videbat reg-
 norum possessionem: O fide viua illuminatos o-
 culos. Hic conspicit, hic detegit premij mag-
 nitudinem, illud considerans, tertena despiciet,
 labores penarumque ampicitur & quasi quibus-
 dam post illas alas volat celeritimus: hoc cur-
 re non addidi alas. Notanda sunt quæ Domini-
 ca proxime elapsa diximus: quod præmij con-
 sideratio a'as suggerat, ac volare faciat gaudi-
 simum etiam bolem, vnde D. Jacob. *Omne gau-
 dium existimate, cum in sepulchra, mortes, cru-
 ces, persecutiones, variaque tentationis incide-
 ritis.*
 Bona est hæc fateor allusio, verum non infe-
 rior illa, qua sentio D. Iacobum tangere verba
 illa mystica Regis Dam: *Fluminis impetus lati-
 ficat civitatem Dei.* Ad altiora contemplan-
 da, & præcio spiritus quodam lumine singu-
 lariter illustratus: o' fidei Dei charissimos, præ-
 sertim non iustos testamenti. Et ecce hos om-
 nes videt afflictos mortificos extortes, omnes
 mundi perferentes adversarias potestates, & in
 eos terræ Principum directæ tormetra: attendit
 illos animofos, omnis timoris expertus, diuino
 sanore roboratos: in quem omnis spes eorum ia-
 ctat. Ita autem hora, illos an' h' Deo laudes concien-
 tes: *Deus noster refugium & virtus, adiutor in tri-
 bula iocundus, quia inuicem: nos nimis, propterea
 non timebitis dum turbabitur terra, & transfe-
 rentur montes in cor maris.* Tales sunt, quibus vi-
 deaque cingimur persecutiones: tales, quæ
 nos premunt tentationes tales, quibus affligi-
 mur, tribulationes, vt quid primum sit aut vi-

timum ignoremus. Hoc indicat: *Inuenerunt nos
 nimis.* Attamen nec timemus, nec timebimus: si
 namque impetus patimur graues maior at a-
 men est, quæ nos roborat fortitudo, nempe di-
 uina, præ de totis licet in nos insurgat orbis
 adeo exulceratus, vt omnia inuertat, & qui nos
 impugnantium fluctus decumani rugiant,
 terram demergant, montibus ad oram maris
 tremorem incutiant fortissimis, immobiles per-
 sistimus, imper erriti, & quod nos timore per-
 cutere debuerat absit vt incuat terrorem, quoniam
 maioris nobis est causa læuitæ, *Fluminis impetus
 lætificat civitatem Dei.* Audiunt iusti, *Ciuitatis
 Dei, celesti eius adeo præsidio suffulti, vt hoc
 eis animos excitet, nempe fluminis in petus ra-
 pidissimi quod sua origine, resiliens alioque
 profuens, in illam impingit. Altissimum myste-
 rium. Vix aliquid grauiorem incutit metum ci-
 uitati, quam dum fluminis eam circumfluens, ac
 lætificans, decidentibus imbris increfcit, eo-
 que modo inflatur, vt oras suas egressus toto in
 illam ruat impetu furiosus. Quo igitur sensu il-
 le, Dei lætificat ciuitatem: *Fluminis impetus læ-
 tificat civitatem Dei.*
 Licet hoc nomen flumen absolute sumptum
 significet fluminem in genere, nec hunc nec illū
 denotans: læptus tamen in sacris litteris indi-
 cat Nilum fluminem. Iam David de Salomone
 præmit: *Dominabitur à mari, vsque ad mare, à
 flumine vsque ad terminos orbis terrarum.* Et vates
 Hier. *Quid tibi vis, vt bibas aquas fluminis.* Tan-
 tus autem legitur esse huius fluminis impetus,
 vt semel per annum nimis pluujs aduictū al-
 ueo egrediatur. Videtur autem tum totam velle
 terram Ægypti perfundare, eiusque obruere ci-
 uitates, ita vt eiusdem augmentum non leuem vi-
 deatur. incutere debere nempe etiam vniuersis; absit
 autem vt hoc ita sit: quin potius ex eiusdem inunda-
 tione tota penderet Ægypti lætuitas: in illa namque
 alia non sunt aquæ, non alij fluij, præter illū,
 qui dum alueo egrediatur, ripasque si perat totam
 terram inundat, ipsa verò terra his aquis inun-
 data quasi bouum stercore lætandatur, ex eadem
 messis dependet proventus, ita vt quod altius ter-
 ra Nilo inundatur, eò messis spes ad sit foecun-
 dior. Quando fluij argumentū modicum est,
 paup' vā spem futuræ messis concipiunt, modicioris
 autē speratur, si eius mediocre sit incrementum;
 at verò centuplæ messis spe lætantur, dum ple-
 no gurgite aquæ copiosa & altissima cāpos &
 atna longè lateque contegunt turbulenta. Faci-
 lis est applicatio, cum notū sit in sacra pagina,
 aquas præsignare tribulationes, persecutiones,
 famem,*

III. Similitudo.

Pf. 72.

Hier. c. 23.

IV.

Ex

Nili

inunda

da in

spes

accref

cit

messis.

P. 41.

Hieron. Ep. de Lazaro Tom. II.

famen, ignomiam &c. Hæ viros iustos non contumeliant aquæ: mouerunt enim ex illarum patientia, gloriæ messem fecundari, tantoque futurum amplius præcium, quanto labores in Dei obsequium tolerati fuerint grauiores; quocirca ad atrijs fluminis incrementum, Dei ciuitatis gaudio tripudiat vberiori, quam iusti animam intelligimus. In spem ergo erigere, quò fuerint pane toleratu difficiliores, eò fructus & haulu gloriæ celestis pleniori hoc inuuit D. Iacobus:

Iacob. 1.2. *Omne gaudium excitatione, fratres, cum in varias tentationis incidereis. Vestrum crescat gaudium, dum crescit tentatio, dum omnes in te cernes nubes irruere, tantoque impetu proflire, vt nemo dixerit, illis posse vi vlla resisti, dum te Principes persequuntur, te captiuum ducunt apparitores, te vestibus exuunt satellites; te flagellis cadunt, dum hic tibi bona diripit, alter honore sugillat, dū te paupertas angit, ignominia deicit, carceres constringunt, aduersarij multiplicantur, increfcit necessitas: Omne gaudium excitatione. Quam accuratè Dei electos describit Moyfes, in persona Tribus Zabulon, & Issachar, de illis hoc prædicens elogium: *Ammolabunt victimas iustitia, qui inundationem maris quasi lac fugent, & thesauros absconditos arenarum.* Prouidum suspicite populum. Cuius erit hoc exercitium, Deo victimas litare, amarissimas maris vndas, turbatosque fluctus, quasi dulcissimum lac exsugere, quibus absconditos arenis thesauros expileantur. Quis pro merito hanc exponat prophetiam? Nemo: illam tamen gaudemus in Dei seruis esse ad amissim impleri: m-hi namque Deo victimas incessanter immolant carnis suæ, sub iugo rationis illam reprimendo, male compositos refrenando motus, illicitalque voluptates, nominatim autem Martyres, qui velut multa siti anhelii dilatato ad palmi latitudinem ore, vt aquam suavissimo de fonte bibant bullicentem accurrunt, ita & illi proferant vt hauriant, velut lac dulcissimum, inflatas illas terribilesque vndas minarum, tormentorum, perse. uionum, quas tempestuosum illud, vt mare, cor tyrannorum in Dei martyres despumabat, ex his autem effodiebant sibi thesauros sub arenis absconditos.*

§. 10. *Tam festino gradu procedit Christus, vt mirentur, & timeant Apostoli.*

17 **M**entis oculos clarius sel piscis illuminat, piscis illius celestis, in eo quod ait: *Ecce*

*ascendimus Hierosolimam, & consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de filio hominis. Quo demõstrat, quis ille fuerit: à quo motus ita celeriter incescit, vt breui tempore percurrere valeret, tot quot vates prænumij sentitas viaeque designarant. Hoc autem vltimū fuit iter, quo perrexit in Hierusalem. Præteriti paulo ante diebus cum Iudæi lapidare festinabant, quocirca se periculo subducit & petit Galilæam. Hinc eum sorores Laxari euocarunt; agique cum discipulis de repetendo Iudæam, licet illis ab eo discedentibus, qui terrore lapidum etiam tum timidi, ab incepto eum conabantur diuertere proposito: *Nunc volebant te Iudæa lapidare, & iterum vadis illuc?* Reueritur igitur Christus, & toti mundo notissimum parat miraculum, quatuordecim annis Lazari reuocat ad vitam, tot circumstantiis irrefragabilibus, vt se superatos esse inimici, vel inuicti faterentur: vnde cum nec esse possent honori derogare, concilium cogunt vniuersale, præside Caipha, quo eius mortem communi suffragio, concluserunt. Quo cognito Christus ad terram Ephrem circa Iordaniem secedit, ibique ad paucos dies diuino consilio later incognitus inimicis. His elapsis, focus quia venit hora eius, vt nostræ saluti per crucis mortem imponat catastrophem, ipse proponit in Hierusalem, velut onis ad lanienam: in eum autem finem tam publico graditur itinere, tot in eo mirabilia operatur, vt turbam post se trahat infamiam, ac tantam vt & ipse Zacharus pigmaus, ad eius introitum in Iericho arborem ascenderit, Christum viuentem ingre. sistentem, Christus quoque comitabantur, religiosæ quædam mulieres, nominatim vxor Zebedæi mater Iacobi & Ioan. Hoc in itinere se Saluator statuit antistitem, tanque celeri progreditur pede, gressi que duplicati, vt voluit ab modum à grauitate, ac modestia consuetæ alienum stupuerint, imuerintque discipulis qui inter se colloquebantur: dicentes: *Quæ hæc, præter morem, tanta magistri itineris acceleratio?* Deinde, timere ceperunt, suspicari, num forte Hierosolimam tenderet, vbi certò nouerant, eum iam à concilio generali nigro calculo damnatum & publico per vrbis plateas præcone indictum, si quis nosset vrbem esset, indicaret vti que capiendum; ita testatur D. Ioan. Hoc autem inuuit D. Marc. *Eram autem in vna asendens Hierosolimam, & præcedebat eos Iesus, & studebant, & sequentes timebant.* Vt autem hoc Christus agnouit, quem nihil latebat, Assumens discipulos dixit eis: *Quæ ei essent eum uera. Loquitur: Nostisne? quò tendamus? Nostisne, quia ascendimus**